

2008. február 20., szerda

Közép-Ázsia

P6_TA(2008)0059

Az Európai Parlament 2008. február 20-i állásfoglalása az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájáról (2007/2102(INI))

(2009/C 184 E/08)

Az Európai Parlament,

- tekintettel korábbi, Közép-Ázsiáról szóló állásfoglalásaira, különösen az Üzbegisztánról szóló 2006. október 26-i ⁽¹⁾, a Kazahsztánról szóló 2006. március 16-i ⁽²⁾, és a Kirgizisztánról és Közép-Ázsiáról szóló 2005. május 12-i ⁽³⁾ állásfoglalására,
- tekintettel az EU és Üzbegisztán, Kirgizisztán és Kazahsztán között megkötött partnerségi és együttműködési megállapodásokra, amelyek mindegyike 1999 óta hatályos, a 2004. október 11-én aláírt, egyrészt az Európai Közösségek és az Európai Atomenergia Közösség, másrészt a Tádzsik Köztársaság közötti, kereskedelemről és kereskedelemmel kapcsolatos ügyekről szóló ideiglenes megállapodásra ⁽⁴⁾, az EU és Tádzsikisztán közötti, még nem ratifikált partnerségi és együttműködési megállapodásra, valamint az Európai Unió és a Türkmenisztán közötti, kereskedelemről és kereskedelemmel kapcsolatos ügyekről szóló ideiglenes megállapodásra irányuló bizottsági javaslatra,
- tekintettel az e megállapodásokban rögzített emberi jogi záradékokra,
- tekintettel az EU arra vonatkozó kötelezettségvállalására, hogy előmozdítja az ENSZ milleniumi fejlesztési céljainak (MFC-k) megvalósítását és a fejlesztési politikával kapcsolatos európai konszenzust ⁽⁵⁾,
- tekintettel az Európai Tanács által 2007. június 21–22-én elfogadott, Közép-Ázsiával való új partnerségre vonatkozó EU-stratégiára,
- tekintettel az Európai Tanács európai energiapolitikára vonatkozó cselekvési tervére (2007–2013), melyet 2007. március. 8–9-én fogadtak el, és az EU, valamint a Fekete-tenger és a Kaszpi-tenger parti államai és szomszédai közötti energiaügyi együttműködésre,
- tekintettel „Az energiára vonatkozó közös európai külpolitika felé” című 2007. szeptember 26-i állásfoglalására ⁽⁶⁾;
- tekintettel az EU, valamint a fekete-tengeri és a Kaszpi-tengeri régió országai közötti energetikai együttműködés és közlekedés fejlesztésére irányuló bakui kezdeményezésre,
- tekintettel az Azerbajdzsánnal és Kazahsztánnal Európa energiával kapcsolatos érdekeit szolgáló külpolitika kialakításával összefüggésben megkötött egyetértési megállapodásra,
- tekintettel a Tanács idevágó következtetéseire, ideértve az Üzbegisztánról szóló 2005. május 23–24-i, június 13-i, július 18-i és október 3-i, 2006. november 13-i, 2007. március 5-i, május 14–15-i és október 15–16-i következtetéseket, valamint a Közép-Ázsiáról szóló 2007. április 23–24-i következtetéseket,

⁽¹⁾ HL C 313. E, 2006.12.20., 466. o.

⁽²⁾ HL C 291. E, 2006.11.30., 416. o.

⁽³⁾ HL C 92. E, 2006.4.20., 390. o.

⁽⁴⁾ HL L 340., 2004.11.16., 2. o.

⁽⁵⁾ A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által elfogadott együttes nyilatkozat az Európai Unió fejlesztési politikájáról: „Az európai konszenzus” (HL C 46., 2006.2.24., 1. o.).

⁽⁶⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0413.

2008. február 20., szerda

- tekintettel az EU által Üzbegisztánra az andidzsáni mérszárlást követően kirótt szankciókra, melyet az Üzbegisztánnal szembeni egyes korlátozó intézkedések elrendeléséről szóló, 2005. november 14-i 1859/2005/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ vezet be, és amelyeket folyamatosan kiterjesztettek ⁽²⁾, és a vízummal kapcsolatos szankciók 2007 májusában és októberében hat hónapra történő részleges és feltételes felfüggesztésére,
 - tekintettel a 2003-ban a demokráciáért és az emberi jogokért azzal a céllal elindított európai kezdeményezésre, hogy előmozdítsák az emberi jogokat, és támogassák a büntetőjogi reformot, a demokráciát, a felelősségteljes kormányzást, a sajtószabadságot, a jogállamiságot, a biztonsági alakulatokat (rendőrség és fegyveres erők) és a konfliktusmegelőzést,
 - tekintettel a Fejlesztési Együttműködési Eszközre ⁽³⁾,
 - tekintettel a 2007. június 30-án Berlinben a közép-ázsiai országokkal Pierre Morel, EU különleges képviselő és a portugál miniszterelnök, José Socrates jelenlétében megtartott, háromoldalú külügyminiszteri találkozóra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság és a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére (A6-0503/2007),
- A. mivel az együttesen Közép-Ázsiaként említett öt ország (Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán) Európa és Ázsia kulcsfontosságú metszéspontjában fekszik, és mivel – történelmileg és hagyományosan is – fontos találkozási és átmenő pontot jelent a két földrész között;
- B. mivel az EU-nak egyértelmű érdeke fűződik ahhoz – és kitart ennek szükségessége mellett –, hogy előrelépést lásson a nagyobb stabilitás, valamint a gazdasági, demokratikus és humán fejlődés, illetve a humán biztonság javulása irányába egész Közép-Ázsiában, és mindig fenn kell tartania kötelezettségvállalását az emberi jogoknak a harmadik államokkal megkötött valamennyi megállapodásban történő érvényesítése és a demokrácia előmozdítása mellett egységes politikák és az ahhoz leginkább igazodó eszközök használata révén; mivel ez biztosítani fogja az Unió hitelességét és alapvetően hozzá fog járulni ahhoz, hogy egyre eredményesebb szereplővé váljon a régió belül és kívül is;
- C. mivel globális érdek fűződik Közép-Ázsia stabilitásához, mivel ha az öt ország valamelyikében komoly és tartós instabil helyzet alakul ki, az végzetes következményekkel járhat az egész régióra nézve, továbbá az EU-ra és tagállamaira is sokféleképpen kihatással lehet;
- D. tekintettel az ingatag régiókból és szállítóktól származó behozattal való függőséggel járó kockázatokra, valamint a megbízható, elérhető és használható energiavezetékek kiépítésének szükségességére;
- E. mivel az EU érdekelt abban, hogy a közép-ázsiai államokban biztonság és stabilitás alakuljon ki, valamint tiszteletben tartják az emberi jogokat és a jogállamiság intézményét, mivel a stratégiai, politikai és gazdasági fejlemények, valamint a Közép-Ázsiában egyre növekvő transzregionális kihívások az Európai Unió érdekeire is közvetlen vagy közvetett hatást gyakorolnak; mivel a közép-ázsiai államok jelentős energiaforrásaikkal, valamint a kereskedelmi partnerek és ellátási útvonalak közötti diverzifikációra irányuló törekvéseik által hozzájárulnak az Európai Unió energiabiztonsági és energiaellátási szükségletének kielégítéséhez;
- F. mivel egyrészt erős érv áll a régió országai közötti együttműködés mellett, másrészt viszont erőteljes ellenállás tapasztalható az ilyen elképzelésekkel és erőfeszítésekkel szemben, nem utolsósorban a központi elhelyezkedésű – és messze a legnépesebb – Üzbegisztán kormánya részéről;

⁽¹⁾ HL L 299., 2005.11.16., 23. o., az 1791/2006/EK tanácsi rendelettel (HL L 363., 2006.12.20., 1. o.) módosított rendelet. Lásd még a Tanács 2005. november 14-i közös álláspontját az Üzbegisztánnal szembeni korlátozó intézkedésekről, 2005/792/KKBP (HL L 299., 2005.11.16., 72. o.).

⁽²⁾ Lásd a Tanács 2007. november 13-i 2007/734/KKBP közös álláspontját, az Üzbegisztánnal szembeni korlátozó intézkedésekről (HL L 295., 2007.11.14., 34. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1905/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról (HL L 378., 2006.12.27., 41. o.).

2008. február 20., szerda

- G. mivel az elszigetelődés hajlamos a belső ellenőrzés fenntartására irányuló szorongásból táplálkozni – ennek kirívó példái láthatóak Türkmenisztánban és Üzbegisztánban –, és mivel ez a szorongás adott azokban a rendszerekben, amelyek kevés érdeklődést mutatnak az iránt, hogy hatalmuk megalapozásához a nép hozzájárulását kérjék;
- H. mivel az öt közép-ázsiai köztársaság hivatalos fejlesztési támogatásban részesül, ami azt jelenti, hogy az EU által ezen országoknak nyújtott támogatás fejlesztési támogatásnak minősül;
- I. mivel az EU biztonsági és egyéb érdekeiből, továbbá értékeiből és a millenniumi fejlesztési célok támogatásából az következik, hogy az EU Közép-Ázsiával kapcsolatban kialakított megközelítések középpontjába kell helyezni az ebben a régióban – amelynek bizonyos részeit szegénység sújtja – sokak előtt álló nehézségeket és a lehetőségek hiányát, a humánbiztonságot fenyegető, részben a szomszédos országok, például Afganisztán biztonsági problémáival kapcsolatos veszélyt, valamint a destabilizáció és a konfliktusok kockázatát;
- J. mivel az EU fejlesztési együttműködésének elsődleges célja a szegénység felszámolása a fenntartható fejlődéssel, többek között a millenniumi fejlesztési célok elérésével összefüggésben;
- K. mivel az EU által a régióknak nyújtott támogatás nagyrészt a TACIS programon keresztül végrehajtott technikai segítségnyújtás formájában valósult meg, és mivel a TACIS hatékonyságának értékelése vegyes volt;
- L. mivel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 25. cikke értelmében az egészséghez való jog az emberi jogok közé tartozik, és mivel az egészségügyi ellátáshoz való általános hozzáférés elengedhetetlen a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez; mivel a Szovjetunió felbomlását követően minden közép-ázsiai köztársaságban romlottak az egészségügyi körülmények, és az egészségügyi rendszerek válságban vannak; mivel a járványos megbetegedések, például a HIV/AIDS és a gyógyszereknek ellenálló tuberkulózis potenciális tovagyűrűződő hatásai hosszú távú fenyegetést jelentenek az EU számára; mivel a madárinfluenza-válság bebizonyította, hogy a fertőző járványok gyorsan el tudnak terjedni egész Európában; mivel a különböző országokban az egészségügyi válságok társadalmi következményei veszélyeztetik általános stabilitásukat és fejlődési kilátásaikat, továbbá az európai biztonságra is kihatnak;
- M. mivel az energia és a víz kulcsfontosságú kérdések a régióban a humánbiztonság és az államközi – különösen Kirgizisztán, Tádzsikisztán és Üzbegisztán viszonylatában fennálló – kapcsolatok tekintetében, és mivel a szegénység csökkentése továbbra is döntő fontosságú a társadalmi instabilitás mérséklése szempontjából;
- N. mivel az EU érdekelt abban, hogy Közép-Ázsiából több olajat és gázt importáljon, lehetőleg új szállítási útvonalakon keresztül, valamint abban, hogy az energia termelése és szállítása világos és átlátható keretben történjen, és mivel e tekintetben az érintett országok közé Kazahsztán és Türkmenisztán tartozik;
- O. mivel a közép-ázsiai országok eltérő mértékben ugyan, de rendelkeznek olajjal, gázzal, ásványi nyersanyagokkal vagy vízenergia-forrásokkal; mivel ezen erőforrások kiaknázásának jelentősen elő kell segítenie a gazdasági és társadalmi fejlődést; és mivel a nem megfelelő feltételek mellett nemkívánatos mellékhatások, például súlyos környezeti romlás, egyéb gazdasági ágazatok versenyképességének csökkenése, jelentős vagyoni egyenlőtlenségek, valamint erőteljesebb politikai és társadalmi feszültségek alakulhatnak ki, sőt még a kedvező hatásoknál is jelentősebbek lehetnek (az úgy nevezett „természeti erőforrások átka”);
- P. mivel 2007. október 10-én Ukrajna, Lengyelország, Azerbajdzsán és Grúzia képviselői Litvániában találkoztak egy új olajszállító hálózat létrehozásával kapcsolatos megbeszélés céljából, amely hálózat arra szolgál, hogy a Kaszpi-tengerről Bakun és Odesszán keresztül a lengyelországi Gdansk kikötőjébe szállítsa a nyersolajat;
- Q. mivel Oroszország és Kína megpróbálta növelni befolyási övezetét Közép-Ázsiában a Sanghaji Ötök 1996-os létrehozásával, amely Kína, Oroszország, Kirgizisztán, Kazahsztán és Tádzsikisztán számára biztosított fórumot a határokon átnyúló kérdések kezeléséhez, és amely 2001-ben Sanghaji Együttműködési Szervezet (SCO) alakult át, amely napjainkban a legnagyobb közép-ázsiai regionális szervezet, és amelynek most már Üzbegisztán is teljes jogú tagja, Pakisztán, India, Irán és Mongólia pedig megfigyelői státussal rendelkezik;

2008. február 20., szerda

- R. mivel a múltban vagy az utóbbi időben számtalan különböző országnak voltak egyéni érdekeltségei a régióban; mivel a régióban nincs minden tagállamnak nagykövetsége; és mivel a tagállamok között gyakran nincs összhang a régió tekintetében;
- S. mivel annak következtében, hogy az Egyesült Államok személyzete és felszerelése 2005. november 21-én elhagyta az üzbeisztáni Karshi-Khanabad (K2) légi támaszpontot, az Egyesült Államok Közép-Ázsiában egyetlen katonai létesítménnyel rendelkezik, a kirgiz főváros, Bishkek közelében lévő manasi légi támaszponttal;
- T. mivel a politikai, gazdasági, társadalmi és egyéb feltételek erősen eltérnek a közép-ázsiai államok között és egyes esetekben azokon belül is, és mivel ez feltétlenül szükségessé teszi az EU számára politikái ennek megfelelő differenciálását;
- U. mivel Közép-Ázsia országai nagyon fiatal államok, és mivel államépítésük, valamint politikai és gazdasági átalakulási törekvéseik különböző irányokat vettek, és arra készítették őket, hogy egyenlőtlen mértékben távolodjanak el a korábbi szovjet rendszertől; mivel a kormányzási kérdések kezelése kulcsfontosságú marad számos állam esetében a stabilitás és a biztonság érdekében, és valamennyi állam esetében a politikai, szociális és gazdasági fejlődés érdekében;
- V. mivel az EU aggályai közé tartoznak a következők: a Közép-Ázsiából érkező vagy azon keresztül lebonyolított kábítószer-kereskedelem megállításának szükségessége, a szervezett bűnözés elleni küzdelem – beleértve az emberkereskedelmet is – és a terrorizmus növekedésének megakadályozása; mivel némely esetben a „terrorizmus elleni harcot” használják a kormányzatot bírálóik, az emberi jogok védelmezői, vallási mozgalmak és hétköznapi üzletemberek elleni elnyomó intézkedések leplezésére; mivel okkal hihető, hogy e személyek célpontot képeznek az Üzbegisztán és szomszédai közötti biztonsági együttműködés keretében is; mivel elismert tény a gyermekmunka migrációja, ami a nemzetközi és társadalmi partnerség új formáinak kialakítását teszi szükségessé, minden érdekelt felet bevonva a probléma átfogó megoldásába;
- W. mivel az emberi jogi helyzet eltérő a különböző közép-ázsiai köztársaságokban, és összességében jóval alatta van az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által rögzített előírásoknak; és mivel Üzbegisztán és Türkmenisztán különösen szisztematikusan megsérti az alapvető jogokat, és semmilyen demokratikus és pluralista fejlődésre nem kerül sor;
- X. mivel a közép-ázsiai köztársaságoknak még le kell bonyolítaniuk egy – elnöki vagy parlamenti – választást, amelyet az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) teljesen szabadnak és tisztességesnek ítél;
- Y. mivel mind az öt közép-ázsiai állam EBESZ-tag, és ennek keretében kiterjedt kötelezettséget vállalt az alapvető szabadságok, a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása iránt; mivel e kötelezettségvállalások betartása államonként eltérő;
- Z. mivel Kazahsztán felülmúlja a régió államainak többségét; mivel a 2007. augusztus 18-án megtartott legutóbbi parlamenti választások bizonyítják, hogy némi javulás ellenére az ország még nem tartja be teljes mértékben a kötelezettségeit, illetve nem teljesíti a demokratikus választásokra vonatkozó EBESZ- és egyéb nemzetközi szabályokat;
- AA. mivel a közép-ázsiai országok többségében a civil társadalom különösen aktív a helyi nem kormányzati szervezetek és társaságok hálózata révén, amelyet támogatni kell, és annak kifejeződéséért kell értékelni, hogy az állampolgárok szeretnének részt venni országuk demokratizálódásában és társadalmi fejlődésében;
- AB. mivel tényleges politikai, gazdasági és társadalmi változások egy valóban független igazságszolgáltatás létrehozása és az elburjánzó korrupció elleni valódi küzdelem révén érhetők el a régióban;

2008. február 20., szerda

- AC. mivel az EU alapelvei közé tartozik az alapvető jogok, többek között a szólásszabadság, valamint az emberi jogi aktivisták védelme;
- AD. mivel a súlyos elnyomást, korrupciót és kizsákmányolást, az emberek alapvető jogainak és életük javítása lehetőségének megtagadását jelző példák, valamint a sérelmek kifejezésének és a politikai folyamatokban való részvétel elfogadott csatornáinak hiánya fokozzák a szélsőségek és a terrorizmus megerősödésének kockázatát;
- AE. mivel a közép-ázsiai országok többségére jellemző az emberi jogok megsértése, a megfelelő igazságszolgáltatási rendszer hiánya, az ellenzéki pártok és a független civil társadalmi szervezetek korlátozása, valamint a média függetlenségének hiánya;
- AF. mivel az EU szankciókat rótt ki Üzbegisztánra a 2005. májusi andidzsáni mészárlás után, az üzbég kormány azonban akadályozza az események független nemzetközi kivizsgálását, és továbbra is folytatja elnyomó politikáit, beleértve az emberi jogi aktivisták üldözését; mivel 2007 októberében a Tanács mégis úgy határozott, hogy hat hónapra felfüggeszti az Andidzsánban válogatás nélkül alkalmazott erőszakért közvetlenül felelős nyolc személyre vonatkozó vízumtilalmat; mivel a Tanács a felfüggesztéssel a politikáik megváltoztatására akarja ösztönözni az üzbég hatóságokat, és mivel a tilalom 2008 áprilisában/májusában automatikusan újra életbe lép, kivéve, ha a Tanács határozatának részeként elfogadott követelményeket teljesítik;
- AG. mivel jelentős érdek fűződik a régióban az EU-val tudományos, egészségügyi és oktatási téren folyó együttműködéshez, és mivel ez az együttműködés hozzájárulhat a civil társadalommal való kapcsolatok megerősítéséhez, valamint a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok európai értékeinek terjesztéséhez;
- AH. mivel Mongólia és Afganisztán bizonyos tekintetben az öt alapvető közép-ázsiai állammal közös jellemzőkkel rendelkezik, a Tanács stratégiai dokumentumában azonban nem kerülnek a középpontba, és rájuk más uniós eszközök vonatkoznak;
- AI. mivel a régió Afganisztánhoz való közelsége miatt bizonyos országok hasznos partnerekké váltak a terrorizmus elleni küzdelemben; mivel az EU-tagállamok a régió repülőtereit és légtérét is használták; mivel ugyanakkor az EU azzal kapcsolatos fellépése, hogy általánosságban egész Közép-Ázsiában és különösen egyes országokban előmozdítsa az emberi jogok védelmét, elkeserítően gyengének bizonyult;
- AJ. mivel Közép-Ázsia az afgán heroin mintegy 30 %-ának nagyrészt az orosz piacra történő eljuttatásához tranzitútvonalként szolgál, ami kábítószer-kereskedelmi vonatkozású szervezett bűnözéshez és korrupcióhoz vezet, valamint kábítószer-függőséghez és az azzal kapcsolatos egészségügyi és társadalmi problémák kialakulásához, ami jelentős következményekkel jár a regionális stabilitásra nézve;
- AK. mivel Mongólia a közép-ázsiai köztársaságokéhoz hasonló háttérrel, olyan történelmi, kulturális és gazdasági jellemzőkkel, valamint környezetvédelmi és energiapolitikával rendelkezik, amelyeket következetesen tekintetbe kell venni az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiája keretében;
1. üdvözlő, hogy az EU egyre nagyobb mértékben összpontosít Közép-Ázsiára, amelynek egyértelmű kifejeződése a Közép-Ázsiára vonatkozó stratégia elfogadása; megjegyzi azonban, hogy a régió öt országára vonatkozó projektek végrehajtása lassan halad előre;
 2. meggyőződése, hogy míg az EU által előmozdítandó értékek mindig azonosak maradnak, széles körben eltérnek az EU érdekei és a régió öt országában fennálló feltételek és lehetőségek;
 3. felhív egyértelmű célok és prioritások meghatározására az EU mind az öt országgal fennálló kapcsolatai tekintetében, támaszkodva a régió általános elemzésére és az elfogadott EU-stratégiában szereplő EU politikai célok általános katalógusára;

2008. február 20., szerda

4. hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy az EU segítse elő a régió igazságos és fenntartható gazdasági fejlődését, a fenntartható fejlődés összefüggésében támogassa a gazdasági fejlődésre és az üzleti szabályozási kerettel kapcsolatos reformokra, valamint a szegénység felszámolására irányuló helyi kezdeményezéseket; a terrorizmussal kapcsolatos kihívás tekintetében hangsúlyozza, hogy fontos a biztonsági együttműködés fokozása, de a radikalizáció és a szélsőségek elleni küzdelem olyan megközelítése, amely nem teremt egyensúlyt a biztonsági igények, valamint az emberi jogok és a felelős kormányzás között, hasznavehetetlen; üdvözli a politikai párbeszéd megerősítését a közép-ázsiai országokkal: felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a politikai párbeszéd és segítségnyújtási programok segítségével támogassa a felelős kormányzást, az emberi jogokat, a demokráciát és az oktatást, valamint fontolja meg, hogy foglalkozzon a vallási közösségek összes fajtájával; és felhívja a Tanácsot és a Bizottságot annak biztosítására, hogy az emberi jogi kérdések egyenlő súllyal szerepeljenek az EU energiával, biztonsággal és kereskedelemmel kapcsolatos erőteljesebb megközelítésében;

5. meggyőződése, hogy bizonyos kérdéseket csak regionális megoldásokhoz (pl. terrorizmus elleni harc, emberkereskedelem felszámolása, kábítószer elleni harc, vízgazdálkodás) vezető regionális megközelítés révén lehet hatékonyan kezelni, ami megerősített regionális együttműködést kíván meg; ezért arra ösztönzi az EU intézményeit, hogy szükség esetén nyújtsanak technikai segítséget, különösen a know-how terjesztése terén és azáltal, hogy közvetítő szerepet vállalnak a közép-ázsiai országok közötti párbeszéd előmozdításában; rámutat azonban, hogy Közép-Ázsia országai eltérő fejlettségi szinten állnak és jelentős politikai, gazdasági és kulturális különbségekkel rendelkeznek; ebben az összefüggésben örvendetesnek tartja, hogy a jövőbeni partnerség és együttműködés tervezése során a Bizottság és a Tanács országokra lebontott, valamint regionális megközelítés alkalmazására törekszik;

6. felszólít arra, hogy az EU politikájában tegyenek különbséget a régió országai irányában kialakított megközelítés terén, amelyet különösen a következőkre kell alapozni: az egyes országok emberi jogi helyzete, az EBESZ kötelezettségvállalások kormányai által betartása, fejlesztési szükségleteik és kormányaiknak a polgárok jólétének javítására irányuló elkötelezettsége, az országok jelenlegi és potenciális jelentősége a EU számára kereskedelmi, energiaügyi együttműködési és egyéb területeken, valamint a nemzetközi kérdésekről folytatott párbeszéd, és az EU-fellépések – ideértve a támogatás különféle formáit – sikerének kilátásai;

7. hangsúlyozza a határokon átnyúló együttműködés fontosságát, különösen annak felismerésében, hogy együttes erőfeszítésekkel hatékonyabbá válik az ember- és kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem; ezért arra ösztönzi az EU intézményeit, hogy szükség esetén nyújtsanak technikai segítséget, különösen a know-how terjesztése terén és azáltal, hogy közvetítő szerepet vállalnak a közép-ázsiai országok közötti párbeszéd előmozdításában;

8. hangsúlyozza a következetes EU-politika szükségességét Közép-Ázsiában, és ezért emlékeztet arra, hogy a stratégiának összhangban kell állnia a fejlődéssel kapcsolatos európai konszenzussal; hangsúlyozza továbbá, hogy a DCI keretén belül nyújtott támogatásnak összhangban kell állnia a legfőbb célokkal, azaz a szegénység felszámolásával és a millenniumi fejlesztési célok elérésével;

9. megjegyzi, hogy a szegénység felszámolása a stratégia mellékletében az Európai Közösség 2007–2013-as időszakra szóló kétoldalú segítségnyújtásának fő prioritásaként szerepel; felhívja a Bizottságot, hogy rendszeresen és részletesen tájékoztassa a Parlamentet a kétoldalú és regionális segítségnyújtás és az egyes millenniumi fejlesztési célok közötti kapcsolatról, valamint az egészségügyi és alapképzési szektor részére tervezett költségvetésről;

10. hangsúlyozza, hogy a szociális ágazatokkal, az egészségüggyel, az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos reformok, a korrupció elleni küzdelem, valamint a fenntartható és igazságos gazdasági fejlődés középpontba állítása döntő fontosságú a közép-ázsiai országok hosszú távú stabilitásának, biztonságának és fellendülésének biztosítása szempontjából; ezért az a véleménye, hogy a szükségletek nemzeti és regionális szintű felmérésének folyamata nyilvánvaló lehetőséget nyújt az EU számára, hogy az összes érdekelt féllel – beleértve a civil társadalmat, a parlamenteket és a helyi hatóságokat – folytatott nyílt párbeszédben láthatóvá és hitelessé váljon;

11. úgy véli, hogy a Kereskedelmi Világszervezetbe (WTO) történő felvétel fontos eredmény a régió gazdasági stabilitásának szempontjából, de ez a cél csak a külföldi befektetésekre vonatkozó nemzetközi előírások betartása és egy független igazságszolgáltatás kialakítása révén érhető el;

12. felkéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy valósítsa meg mindazon kezdeményezéseket, amelyek Közép-Ázsiának a világkereskedelmi és világgazdasági rendszerbe való szorosabb integrációjának előmozdítására irányulnak, különösen a régió azon négy országának a WTO-ba való csatlakozása révén, amelyek még nem tagok;

2008. február 20., szerda

13. a régió országainak gazdasági fejlődése szempontjából lényegesnek tartja a bank- és biztosítási rendszer alapos reformját, hatékony mikrohitelrendszer létrehozását, a banki tevékenységek jobb szabályozását és felügyeletét, az állami bankok privatizálását, valamint valóban versenyképes, a külföldi bankokra nyitott nemzeti pénzügyi piacok kialakítását;
14. sürgeti a Tanácsot, hogy hatalmazza fel az Európai Beruházási Bankot (EBB) hiteltámogatásának Közép-Ázsiára történő kiterjesztésére, együttműködésben a régióban már aktívan működő Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal (EBRD);
15. sürgeti a Bizottságot, hogy koherens módon mozgósítsa a rendelkezésére álló valamennyi eszközt – a politikai párbeszédétől és a közösségi politikáktól (különösen a kereskedelemre, fejlesztésre, versenyre és a környezetvédelemre vonatkozóktól) kezdve a támogatásokig és kölcsönökig, beleértve az EBB-től, az EBRD-től és más nemzetközi pénzügyi intézményektől származókat is – az említett projektek megvalósításának felgyorsítása céljából;
16. ösztönzi a régió országait, hogy nyújtsanak nagyobb védelmet a közvetlen külföldi beruházásoknak;
17. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyen meg minden kezdeményezést, amelyek lehetővé teszik a közép-ázsiai országok számára az általános preferenciarendszer jobb felhasználását, és hogy támogassa a régiók közötti kereskedelem fejlődését;
18. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy nyújtson a régió államainak szakképzett gazdasági és igazgatási technikai segítséget, amely lehetővé teszi a helyi állami struktúrák megerősítését, egy hatékonyabb és változatosabb gazdasági környezet létrehozását, valamint a helyi termékek könnyebb bejutását a külföldi piacokra, különösen pedig az EU-ba;
19. megítélése szerint a stratégia nem kellően nagyra törő az emberi jogok, a jogállamiság, a felelősségteljes kormányzás és a demokratizálódás terén folyó együttműködés vonatkozásában;
20. megítélése szerint az emberi jogi helyzet értékelésekor az EU-nak különleges figyelmet kell fordítania az adott kormányok részéről a helyzet javítását és a kimutatható fejlődést középpontba helyező hiteles kötelezettségvállalás meglétére vagy hiányára, az emberi jogok védelmezőinek környezetére és az ENSZ különleges képviselőivel és mechanizmusaival, valamint más megfelelő nemzetközi szereplőkkel való együttműködés szintjére;
21. e tekintetben felhívja a Tanácsot és a Bizottságot arra, hogy az emberi jogi kérdésekben képviseljen következetes és egységes álláspontot, valamint a demokráciának, a felelősségteljes kormányzásnak, a jogállamiságnak és az emberi jogoknak a közép-ázsiai stratégia szerves részévé tétele céljával állapítson meg egyértelmű viszonyítási pontokat, mutatókat és célokat e területeken, a közép-ázsiai partnerországokkal konzultálva, amint az más területein is történt; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot arra, hogy fordítson külön figyelmet a politikai foglyok szabadon bocsátására és a média függetlenségére;
22. elítéli az emberi jogok védelmezőinek üldöztetését Üzbegisztánban és Türkmenisztánban; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést tevékenységük és testi épségük védelme céljából, valamint felhívja a megfelelő kormányokat a bebörtönzött vagy pszichiátriai intézményekben vagy politikai okokból erőszakkal fogva tartott valamennyi emberi jogi aktivista azonnali szabadon bocsátására;
23. hangsúlyozza, hogy a minimumra kell szorítani az EU biztonsági alakulatokkal való kapcsolatait vagy az erősen elnyomó államok részvételével működő biztonsági együttműködések támogatását, és hogy minden ilyen kapcsolattartást átláthatóan kell irányítani;
24. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtsanak különleges segítséget a régióban az igazságszolgáltatási rendszer reformjához és fejlesztéséhez annak érdekében, hogy működése függetlenebb és hatékonyabb legyen, többek között a korrupció elleni küzdelem terén;
25. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt a közép-ázsiai országokkal az oktatási reformok végrehajtásában, valamint támogassa ezen országokat, hogy a lakhelybejegyzési rendszer (állampolgárként történő nyilvántartásba vételkor az egyén útlevelében lakhelybejegyzési bélyegzőt helyeznek el) megreformálása révén válasszák szét az állampolgárok polgári és szociális jogait a tulajdonjogtól;

2008. február 20., szerda

26. álláspontja szerint a valódi polgári társadalom kialakítása és támogatása minden haladás előfeltétele; sajnálatának ad hangot egyes közép-ázsiai országokban a nem kormányzati szervezetek nehéz helyzete miatt, amelyek tevékenységét a kormányok folyamatosan hátráltatják; hangsúlyozza, hogy EU-nak továbbra is támogatnia kell a civil társadalmat egyrészt pénzügyi támogatás, másrészt a láthatóság (fórumok és konzultáció segítségével történő) biztosítása révén, ami elősegítené a részvételi demokrácia kiépítését; az a véleménye, hogy az EU-nak partnernek kell tekintenie a civil társadalmat a fenntartható társadalmak és a társadalmi stabilitás kialakulásához, valamint az EU értékei és előírásai előmozdításához való hozzájárulás során;

27. megjegyzi, hogy az EU Közép-Ázsiára vonatkozó politikájának az érdekelt felekkel folytatott mélyreható vitákra és párbeszédre kell épülnie; ezért felhívja az EU-t, hogy a stratégia és a programok végrehajtása és ellenőrzése kapcsán vegyen részt egy, a parlamenteket, a civil társadalmat és a helyi hatóságokat átfogó politikai párbeszédben;

28. felhívja a figyelmet a Közép-Ázsia számos térségében a nők elleni elterjedt visszaélésekre (például kényszerházasságok, szexuális kizsákmányolás céljából folytatott nőkereskedelem, nemi erőszak), és felhívja a közép-ázsiai országok kormányait a meglévő jogszabályok nők jogainak védelme céljából történő végrehajtására, továbbá felhívja a Bizottságot, hogy a segítségnyújtási programokba építsen be releváns intézkedéseket;

29. felhívja a közép-ázsiai kormányokat, hogy erősítsék meg a nők jogaira vonatkozó meglévő törvényeket és javítsák e törvények végrehajtását; ösztönzi a Bizottságot, hogy továbbra is támogassa az emberi jogokat és a demokráciát érintő, a nők sajátos szerepével kapcsolatos projekteket; sürgeti az EU-t, hogy támogassa a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény teljes körű végrehajtását, és a mélyebb együttműködés mércéjeként alkalmazza azt; kiemeli, hogy Közép-Ázsia sok részén a nők helyzete egyre rosszabb annak következtében, hogy nem azonosak az oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyei, továbbá hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség és a nők részvételének előmozdítására irányuló harmadik millenniumi célt az EU kapcsolódó tevékenységeiben érvényesülő prioritásnak kell tekinteni;

30. üdvözlöi a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tisztességes munkára vonatkozó normái és egyezményei végrehajtásának támogatását, és hangsúlyozza, hogy az előírásokat be kell vonni a gazdasági együttműködésekbe és a befektetési és kereskedelmi kapcsolatokba; megjegyzi, hogy a gyermekmunka továbbra is komoly aggodalomra ad okot, különösen Tádzsikisztánban és Üzbegisztánban, és hangsúlyozza, hogy szükség van az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye végrehajtásának támogatására;

31. rámutat arra, hogy több közép-ázsiai államban magas a gyermekmunka százalékos aránya, különösen a gyapotszedésben, a dohánytermesztésben, a szénbányászatban és a kézművesiparban, és felhívja az adott kormányokat az ennek leküzdésére vonatkozó, meglévő intézkedések hatékonyabb végrehajtására, a gyermekmunkával kapcsolatos következetes nemzeti politika kidolgozására, valamint a nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek által a gyermekmunka felszámolása céljából kezdeményezett projektek teljes mértékű támogatására és az azokban való részvételre; sürgeti a Bizottságot, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatban hozzon létre egy külön programot a fejlesztési együttműködésre vonatkozó kezdeményezés (DCI) keretében;

32. sürgeti a Bizottságot, hogy alakítson ki valódi és részvételen alapuló párbeszédhez vezető aktív együttműködést a migrációról, amelyben a bevándorlást kiváltó okok konkrét helyi gazdaságfejlesztési programok révén kerülnek megoldásra, szembeszállva például a vidéki területek gazdasági kilátásainak hiányával a városi szegénység ebből következő növekedésének mérséklése céljából;

33. sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy teljes körűen hasznosítsa tapasztalatát és bevált gyakorlatát a migránsok – különösen a menedékkérők és a menekültek – emberi jogai védelmének előmozdítása során; elítéli a közép-ázsiai országok kormányai által a menedékkérők, és különösen az üzbég menekültek esetében alkalmazott kényszerkiadatást, és felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy működjön együtt az Egyesült Nemzetek emberi jogi főbiztosával (UNHCHR) a politikai menekültek védelme és támogatása érdekében;

34. felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy Kína kérésére nagyszámú ujur személyt adtak ki Közép-Ázsiából Kínának, ami tükrözi Kína növekvő nyomását a régió kormányaira, és megjegyzi, hogy a menekültek esetében nagy a kockázata az emberi jogok súlyos megsértésének;

2008. február 20., szerda

35. úgy véli, hogy mivel a régióban a fertőző megbetegedések, különösen a HIV rendkívüli megnövekedése tapasztalható, a közegészségügyi ágazat egészségügyi reformjának kiemelt helyet kell elfoglalnia az adományozó közösség, többek között a Bizottság számára;
36. nyomatékosan arra ösztönzi az EU-t, hogy támogassa az oktatást és a képzést, ezáltal több lehetőséget biztosítva a közép-ázsiai diákok számára arra, hogy az EU-ban tanuljanak, valamint az EU egyetemlein tanuló diákokkal való cserére;
37. kiemeli Közép-Ázsia geopolitikai helyzetét, valamint azt, hogy más gazdasági és politikai hatalmak, például Oroszország, az Egyesült Államok, Kína és Törökország egyre inkább érdeklődnek a régió iránt; ezért úgy véli, hogy az ezekkel az országokkal való szoros, közép-ázsiai együttműködés rendkívül fontos anélkül, hogy az érdekek az emberi jogokkal kapcsolatos szempontokkal ellentétesek lennének; sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy találja meg annak a módját, miként javíthatja az EU-tagállamok önálló fellépéseinek és politikáinak összehangolását a régióban, valamint az EU és más érdekelt államok között; hangsúlyozza e tekintetben Törökország mint EU tagjelölt ország közép-ázsiai szerepét, és felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a lehető legnagyobb mértékben használja ki Törökországnak a régió egyes országaival ápolttörténelmi, gazdasági és kulturális kapcsolatait, teljes mértékben bevonva e tagjelölt országot a stratégia kialakításába és végrehajtásába;
38. hangsúlyozza a – különösen a fekete-tengeri régió országaival való – régióközi együttműködés továbbfejlesztésének jelentőségét;
39. sajnálja, hogy a Tanács Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájában Mongólia nem szerepel a Közép-Ázsia gyűjtőnév alatt említett országok (Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán) között, különös tekintettel a Mongólia által a régióban a demokrácián, az emberi jogokon és a jogállamiságon alapuló állam létrehozása terén elért jelentős előrehaladásra; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy uniós szinten keressen megoldást és készítsen beszámolót Mongólia fejlődéséről;
40. ösztönzi a Tanácsot és a Bizottságot annak biztosítására, hogy az egyes országokban a társadalom minden rétegét bevonja az EU-val folytatott politikai párbeszédbe és partnerségbe, valamint arra, hogy politikájában több szereplő vegyen részt, különösen a parlamentek és a civil társadalom;
41. üdvözliz az EU közép-ázsiai különleges képviselőjének, Pierre Morelnek a kinevezését, és felkéri a Tanácsot, hogy erősítse meg megbízatását és jobban határozza meg feladatkörét, többek között hozzájárulva a tagállamok régióbeli politikáinak jobb együttműködéséhez;
42. sürgeti a Bizottságot, hogy további késedelem nélkül járjon el minden olyan közép-ázsiai országban teljes hatáskörű küldöttségek felállítása céljából, ahol ezt a körülmények lehetővé teszik, mivel a teljes helyszíni jelenlét a hatékony EU-fellépés előfeltétele; megemlíti a Biskekben és Dusanbéban 2008-ban egy teljes hatáskörű küldöttség felállítására vonatkozó terveket, ami jelentősen növelni fogja az EU kirgizisztáni és tádzsikisztáni láthatóságát, továbbá az együttműködés megerősödéséhez vezet;
43. üdvözliz a Tanács arra irányuló határozatát, hogy 2008 júniusában, majd azt követően legalább két évente felülvizsgálja a stratégia végrehajtásával kapcsolatban tett előrehaladást; álláspontja szerint ez a felülvizsgálat alkalom lesz arra, hogy szorosabban összekapcsolják a közép-ázsiai stratégiát az európai szomszédságpolitikával;

Kazahsztán

44. megjegyzi, hogy Kazahsztán kulcsfontosságú szövetséges és stratégiai partner a nemzetközi terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem és a vallási szélsőségesesség elleni küzdelemben; elismeri Kazahsztán hagyományát a faji és vallási egyetértés terén, hiszen olyan ország, ahol több mint 100 különböző etnikai csoport és 45 különböző vallás létezik; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kiemelten támogassa Kazahsztán kormányát és civil társadalmát a jogállamiság megszilárdítása, valamint a jövőbeli demokratikus választások további előmozdítása érdekében;
45. hangsúlyozza Kazahsztán jelentőségét az EU energiakereskedelme szempontjából, mivel Közép-Ázsiában Kazahsztán az Unió legfontosabb kereskedelmi partnere; emlékeztet az EU-val való együttműködés előmozdítására irányuló egyetértési megállapodás aláírására, amelynek célja a biztonságos energiaügyi és ipari együttműködés megteremtése; megjegyzi – miközben emlékeztet arra, hogy Kazahsztán rendelkezik a világ harmadik legnagyobb uránkészletével –, hogy ezt az egyetértési megállapodást kiegészíti egy energiaügyi együttműködésről szóló megállapodás és az atomenergiának az Euratom és a Kazah Köztársaság általi békés felhasználásáról szóló nyilatkozat;

2008. február 20., szerda

46. örvendetesnek tartja, hogy Kazahsztán érdeklődik az Európai Unióval való együttműködés megerősítése iránt, és elismeri, hogy kölcsönösen fontos, hogy az EU és Kazahsztán között megerősödjenek a politikai és gazdasági kapcsolatok; úgy véli, hogy az EU-nak továbbra is pozitív megközelítést kell alkalmaznia Kazahsztán irányában, hangsúlyozza azonban, hogy az EU és Kazahsztán közötti kapcsolatok fejlesztése nem választható el a Kazahsztán által az emberi jogok, az alapvető szabadságok és a demokrácia tiszteletben tartása terén nemzetközi szinten és az EBESZ keretében vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében tett erőfeszítésektől;

47. hangsúlyozza, hogy a 2007. augusztus 18-án megtartott legutóbbi parlamenti választások némi javulás ellenére sem teljesítették az EBESZ előírásait és más nemzetközi előírásokat; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az összes parlamenti helyet az elnököt támogató, kormányzó párt szerezte meg, ami oda vezethet, hogy Nursultan Nazarbajev elnök és támogatói kisajátítják a hatalmat; felhívja a kazah kormányt arra, hogy töröljön el minden, az új politikai pártok bejegyzésére vonatkozó aránytalan korlátozást, például a politikai pártok alakításához szükséges tagok irreális számával (50 000) kapcsolatosat;

48. támogatja azt a döntést, hogy engedjék Kazahsztánnak betölteni az EBESZ elnöki tisztségét 2010-ben, amelyet az tesz lehetővé, hogy Kazahsztán felajánlotta az ODIHR jelenlegi megbízatásának védelmét, valamint a kazahsztáni politikai rendszer demokratizálását és liberalizálását; ez utóbbival kapcsolatban tudomásul veszi a médiaorgánumok és a politikai pártok bejegyzési követelményeinek enyhítésére, a választási törvény módosítására vonatkozó ígéreteket, amelyek mindegyike 2008-ban teljesíthető, valamint a médiatörvény EBESZ ajánlásait tükröző módosítására és a rágalmazás büntetőjogi felelősségének csökkentésére vonatkozó ígéreteket; üdvözli, hogy maga Kazahsztán hoz létre szoros kapcsolatot e kérdések és jövőbeli EBESZ elnöklete között, és várja a reformígéretnek kellő időben történő és meggyőző, konkrét intézkedésekre való átültetését; határozottan ösztönzi Kazahsztánt, hogy ragadja meg e lehetőséget és tegyen döntő lépést egy teljes egészében demokratikus rendszer felé, és így készüljön fel egy igazán sikeres EBESZ elnökre;

49. sürgeti a kormányt, hogy elszántabban törekedjen egy demokratikus intézményrendszer létrehozására, ugyanakkor emlékeztet a Kazahsztán által a függetlenség 1991. évi kikiáltása óta végrehajtott folyamatos előrehaladásra;

50. kiemeli a tényleges sajtószabadság hiányát, és aggodalmát fejezi ki a fontosabb média elnöki ellenőrzése, valamint az ellenzéki újságírók üldözése miatt; továbbá aggodalmát fejezi ki az új médiatörvény tervezete miatt, amely az újságírókat tenné felelőssé a becsmérlő információk terjesztéséért, valamint alátámasztaná a rágalmazás és az emberi méltóság megsértésének bűncselekménnyé nyilvánítását, és amely alapján bármely újságíró beperelhető a közéleti személyiségek magánéletével kapcsolatos információk nyilvánosságra hozataláért; megjegyzi, hogy a jelenlegi törvények kellő védelmet biztosítanak az etikátlan újságírókkal szemben;

51. üdvözli a kínzás és egyéb erőszakos, embertelen és megalázó bánásmódok vagy büntetések (ENSZ kínzás elleni megállapodás) elleni ENSZ-egyezményhez kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyv Kazahsztán általi aláírását, és felhív a gyors megerősítésre és végrehajtásra;

Kirgizisztán

52. álláspontja szerint minden erőfeszítést meg kell tenni Kirgizisztán törekény demokratikus intézményeinek összefogására és támogatására; úgy véli, hogy az országban megvan az a képesség, hogy példává váljon az összes többi közép-ázsiai állam számára a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság terén; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot az ország támogatásának felgyorsítására annak érdekében, hogy felvállalja és sikeresen végre is hajtsa az ígért reformokat;

53. határozottan támogatja Kirgizisztán előrehaladását a független sajtó és média megteremtése terén, valamint a politikusok és a civil társadalom az alkotmányos reform életbeléptetése érdekében tett erőfeszítéseket; felhívja a kirgiz kormányt az újságírók biztonságának szavatolására, a médiával és a korrupció-ellenességgel kapcsolatban beígért reformok megvalósítására, valamint a politikai és költségvetési decentralizáció terén nagyobb előrelépés elérésére;

54. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a 2007. október 21-i népszavazáson megszavazott új alkotmánytervezet jelentősen megváltoztathatja a hatalmi egyensúlyt; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kirgiz hatóságok erről a kényes témáról nem folytattak széles körű nyilvános vitát a kirgiz társadalom valamennyi rétegének bevonásával; sürgeti a kirgiz hatóságokat, hogy biztosítsák a szükséges ellenőrzéseket és egyensúlyokat;

2008. február 20., szerda

55. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a 2007. december 16-án tartott időközi parlamenti választások számos EBESZ követelménynek nem feleltek meg; hangsúlyozza, hogy az EBESZ szerint a választások általánosságban egy elszalasztott lehetőséget és a 2005. évi választásokhoz képest visszalépést jelentettek, és nem feleltek meg a közvélemény azon elvárásának, hogy folytatódjon a választási folyamat megerősítése; aggodalmának ad hangot különösen a „kettős küszöb” mechanizmusa miatt, amely kizárta a legerősebb ellenzéki pártot az új parlamentből, ezzel Bakijev elnök pártja elsöprő többséget szerzett; felszólítja ezzel kapcsolatban a kirgiz hatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a teljes jogú politikai pluralizmus helyreállítására; helyteleníti a választási folyamat hiányosságai ellen békésen tüntető, nem kormányzati szervezetekhez tartozó emberi jogi aktivisták elleni rendőrségi fellépést és letartóztatásukat;

Tádzsikisztán

56. üdvözölte az 1997-ben befejeződött polgárháború után Tádzsikisztánban a többpárti és hatalommegosztáson alapuló rendszer pozitív fejleményeit, de megjegyzi, hogy Tádzsikisztán stabilitása azóta is ingatag lábakon áll, egy olyan elnökkel az élén, aki bár látszólag általános támogatást élvez, módszeresen elnyom bármiféle ellenzékét, és szigorú ellenőrzést vet ki a nyomtatott sajtóra és a műsorszolgáltatásra; sajnálatát fejezi ki az országban a valódi civil társadalom teljes hiánya miatt, ami aláássa a jövőbeli demokratikus fejlődést, valamint hangsúlyozza a további jelentős reformok és az emberi jogok tiszteletben tartása iránti igényt; e téren az ENSZ a kínzás elleni egyezménye betartásához szükséges valamennyi intézkedés alkalmazására szólít fel különösen azon tisztviselők bíróság elé állítása révén, akiket megalázó vagy kegyetlen bánásmód miatt felelősség terhelt, és felszólít ugyanakkor a halálbüntetés eltörlésére;

57. aggodalmát fejezi ki az új vallási törvény tervezete miatt, amely – ha elfogadják – korlátozó rendelkezéseket tartalmaz a vallási közösségek jogi státusát illetően, különösen a nem muzulmán vallási közösségek esetében a jogi státus elnyerése tekintetében; megjegyzi, hogy e törvény több rendelkezése sérti Tádzsikisztán alkotmányát és a Tádzsikisztán által aláírt nemzetközi normákat; amiatt is aggodalmát fejezi ki, hogy a mecsetek vezetőit vallási vizsgálatnak vetik alá Tádzsikisztánban, és felhívja a tádzsik kormányt arra, hogy tartsa tiszteletben a vallási kisebbségek vallási meggyőződéseit és létezését;

58. megjegyzi, hogy a természeti erőforrásokkal – mint olajjal és gázzal – nem rendelkező Tádzsikisztán egyike a világ 20 legszegényebb országának, és Üzbegisztánhoz hasonlóan nagyon komoly aggályok állnak fenn a nők és gyermekek kizsákmányolásának mértékével kapcsolatban a lényegében monokultúras gyapot-termesztés terén;

59. ösztönzi a Tádzsikisztánnal kötött partnerségi és együttműködési megállapodást még nem ratifikáló tagállamokat annak mielőbbi megtételére, mivel a szükségtelen késlekedés elkedvetlenítő és semmitmondó jelzéseket küldhet Tádzsikisztánnak; maga is a partnerségi és együttműködési megállapodás mielőbbi jóváhagyását tűzi ki célul;

60. felhívja a figyelmet a Tádzsikisztánban fel nem robbant kazettás bombákra, sürgeti az eltávolításukra szolgáló források növelését, és hangsúlyozza a kazettás bombák betiltásáról szóló nemzetközi megállapodás szükségességét, valamint felhívja a figyelmet az Afganisztánnal és Üzbegisztánnal határos területeken található aknamezőkre; teljes mértékű együttműködésre szólítja fel az üzbég hatóságokat az aknamezők azonosítása tekintetében, és kéri a Bizottságot, hogy támogassa a szükséges aknamentesítési programokat;

61. mivel Tádzsikisztán a tranzitország szerepét tölti be a szomszédos Afganisztánból érkező kábítószerek tekintetében, ösztönzi az EU-t, hogy erősítse továbbá az e tevékenységek ellen irányuló támogatását Tádzsikisztánban, a határokon átnyúló kereskedelem akadályozása nélkül, amely elengedhetetlen a határmenti régiók gazdasági fejlődése szempontjából;

Türkmenisztán

62. a türkmenisztáni változás kedvező, noha még mindig igen korlátozott jeleként megemlíti az új elnök, Gurbanguli Berdimukhammedov törekvését az oktatási rendszer főbb reformjainak végrehajtására; hiszi, hogy az EU helytállóan reagál a Türkmenisztán által az e téren folytatott együttműködés iránt tanúsított fogékonyságra;

63. üdvözli Berdimukhammedov elnök azzal kapcsolatos döntését, hogy kegyelmet ad tizenegy politikai fogoly számára, akiket a volt elnök, Saparmurat Nijazov politikájával való szembenállásuk miatt hosszú börtönbüntetésre ítélték; további lépések megtételére ösztönöz az országban bebörtönzött valamennyi politikai fogoly szabadon bocsátása érdekében;

2008. február 20., szerda

64. hangsúlyozza azonban, hogy Türkmenisztánnak kulcsfontosságú területeken fejlődést kell elérnie annak érdekében, hogy az EU előreléphessen az ideiglenes megállapodás terén, többek között a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottság (ICRC) számára ingyenes és szabad belépés engedélyezése, valamennyi politikai és lelkiismereti fogoly feltétel nélküli szabadon bocsátása, az utazás kormány általi akadályozásának felszámolása, valamint valamennyi nem kormányzati szervezet és emberi jogi szervezet számára az országban való szabad működés lehetővé tétele révén;

65. felhívja a figyelmet a szörnyű emberi jogi helyzet javításának sürgető szükségére, különös tekintettel a kicsi, be nem jegyzett vallási közösségek és vezetők, valamint más kisebbségek súlyos helyzetére, és ragaszkodik ahhoz, hogy az EU–Türkmenisztán-kapcsolatok bármely továbbfejlesztését – ideértve a kereskedelemről és a kereskedelemmel kapcsolatos ügyekről szóló ideiglenes megállapodás, illetve később a teljes körű partnerségi és együttműködési megállapodás lehetséges megkötését is – szigorúan ahhoz kell kötni, hogy egyértelmű bizonyítékok legyenek az e téren folyamatban lévő jelentős javulásról, és világos jelei legyenek annak, hogy ez folytatódni is fog;

66. mélyeséges aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy nemrégiben influenzaszerű járványos megbetegedés tört ki Türkmenisztánban, ami nagy valószínűséggel a gyapottermesztéshez és szedéséhez kapcsolódik; felhívja a Bizottságot, hogy a fejlesztési együttműködésre vonatkozó kezdeményezés (DCI) keretében nyújtson segítséget a türkmén Egészségügyi Minisztériumnak a megbetegedés jellegének és okainak kivizsgálása, valamint a leghatékonyabb ellenszerek megtalálása érdekében; sürgeti a Bizottságot, hogy nyújtson segítséget a közép-ázsiai országoknak, hogy a gyapottermesztésben csökkentsék növényvédő szerek alkalmazását és vezessenek be környezetbarát módszereket;

Üzbegisztán

67. megerősíti támogatását az Üzbegisztán ellen az andidsáni megszárlás után kirótt EU-szankciók tekintetében; sajnálkozik az emberi jogi helyzet általános alakulásának értékelésére meghatározott kritériumokkal kapcsolatos igen csekély előrehaladás miatt; megemlíti a Tanács 2007. október 15-i határozatát a fegyverembargó további 12 hónapra és a vízumkorlátozások kezdetben 6 hónapra (2007/734/KKBP közös álláspont) történő feltételes felfüggesztéséről; sürgősen felhívja az üzbég hatóságokat, hogy használják ki ezt a lehetőséget arra, hogy konkrét lépéseket tegyenek az emberi jogi helyzet javítása, az e téren vállalt nemzetközi kötelezettségei teljesítése és az EU által meghatározott feltételek betartása érdekében;

68. támogatja az EU és Üzbegisztán között az emberi jogokról folytatott párbeszéd kialakítását; megemlíti az ezzel járó jelentős nehézségeket, és hangsúlyozza, hogy az elvárásokat reális szinten kell tartani; elutasít minden arra irányuló törekvést, hogy ürügyként használják e párbeszéd létezését a szankciók felfüggesztésére és az emberi jogok kérdésének oly módon történő bemutatására, mintha azokat most megfelelően kezelnék; ismételten megerősíti, hogy csak az eredmények számítanak és kiemeli, hogy az EU-val folytatandó bármilyen további együttműködés alapvető feltétele az andidsáni megszárlással kapcsolatban az igazságszolgáltatás, illetve a felelősség megállapításának biztosítására vonatkozó üzbég kötelezettségvállalás;

69. sürgeti a Bizottságot, hogy az emberi jogi záradékon és az EU-szankciókon felül állapítson meg konkrét kötelezettségeket és hozzon létre hatékonyabb ellenőrzési mechanizmusokat annak érdekében, hogy Üzbegisztánban ténylegesen javuljon az emberi jogi helyzet;

70. üdvözlí, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszer reformja irányába történő pozitív lépésként – az üzbég parlament jóváhagyta a halálbüntetés eltörléséről szóló törvényeket, továbbá azt, hogy a bíróságok felhatalmazást kaptak arra, hogy elfogatóparancsot adjanak ki; felhív a büntető igazságszolgáltatási rendszer átfogó rendbetételére, ami ténylegesen elősegítheti az említett reformok végrehajtását;

71. sajnálattal veszi tudomásul a tény, hogy a 2007. december 23-án tartott elnökválasztás ismételten számos, a demokratikus választásokra vonatkozó EBESZ követelménynek nem felelt meg, valamint azt, hogy – az ODIHR jelentése szerint – a szavazás szigorúan ellenőrzött politikai légkörben zajlott, így nem biztosított lehetőséget egy valódi ellenzék számára; tudomásul veszi a 2008. január 2-án kihirdetett elnöki amnesztiát, amely több mint 500 elítéltet mentett fel és további 900 rab börtönbüntetését enyhítette, és sajnálja, hogy csak nagyon kevés politikai elítélt részesült amnesztiában;

2008. február 20., szerda

A törékeny államok kezelése

72. sürgeti az EU-t, hogy tartsa be arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy javítja reakcióját a nehézkes partnerségekkel és törékeny államokkal szemben, valamint támogatja a törékeny államok kialakulásának kormányzati reformok, jogállamiság, korrupcióellenes intézkedések és életképes állami intézmények kiépítése révén történő megakadályozását annak érdekében, hogy segítséget nyújtson ezen államoknak számos alapvető feladat ellátásához és állampolgáraik szükségleteinek teljesítéséhez, idetartozik az oktatás, egészségügy és minden alapvető szolgáltatás;

73. megjegyzi, hogy az EU elkötelezte magát az iránt, hogy a természeti katasztrófáknak, az éghajlatváltozás következményeinek, környezeti pusztulásnak és külső gazdasági sokkhatásoknak kitett országokban támogatja a katasztrófamegelőzést és a felkészültséget; ezért a közép-ázsiai országok jelenlegi helyzetét figyelembe véve hangsúlyozza, hogy ezeket a kötelezettségeket teljes mértékben tekintetbe kell venni az EU stratégiájában;

Környezet

74. megjegyzi, hogy a régió jelentős részei természeti erőforrásokban gazdagok, amelyek azonban – mivel azokat a múltban évtizedeken át ipari méretekben aknázták ki és dolgozták fel – súlyos környezet-szennyezést, degradálódott földterületeket és a folyók, illetve tavak, úgy mint az Aral-tó, jelentős vízszint-csökkenését eredményezik; üdvözli azt a tényt, hogy Kazahsztán szuverenitásának 1990-es kinyilvánítása óta betiltotta területén a nukleáris kísérleteket, de felhívja a figyelmet az összehangolt cselekvés szükségességére a gyengén karbantartott radioaktív hulladék-tároló telepek problémájának kezelése céljából a régióban;

75. megjegyzi, hogy a régió nagy része rengeteg vízforrást használ mezőgazdasági öntözésre, de nem körültekintően, és ez hatalmas problémákat jelent a folyók, tavak (például az Aral-tó) és a – nem csak az agrárágazaton belüli – további fejlődés szempontjából; ezért új eljárások és módszerek alkalmazását javasolja a vízgazdálkodás agrárágazaton belüli – például az öntözőcsatornák jobb tömítése révén történő – javítása érdekében;

76. üdvözli Kirgizisztán által a környezetvédelem terén tett látványos erőfeszítéseket, különösen a részvételével zajló számos kétoldalú projektet, amelyek jelentős előnyöket hoznak Kirgizisztán számára;

77. támogatja az arra irányuló javaslatot, hogy Biskekben létrejőjön az összes közép-ázsiai ország ügynevezett „Víz- és energiaügyi akadémiaja” a helyes fenntartható vízfelhasználás elérése és a vízenergia-termelés megvalósítása céljából, ezáltal javítva az átviteli technológiát, védelmet biztosítva a biológiai sokféleség számára és fejlesztve a mezőgazdasági és öntözési eljárásokat;

78. megjegyzi, hogy Tádzsikisztán egyetlen bőséges nyersanyaga a víz, és mivel a környezetbarát vízerőművek jelentős tőkebefektetést igényelnek, a fokozott külföldi beruházások segítenék Tádzsikisztán gazdaságának diverzifikálását, hogy kilépjön a gyapot monokultúrából és felszámolja az ahhoz kapcsolódó környezeti, egészségügyi és gyermekmunkaköltségeket, jelentősebb gazdasági, jóléti és környezeti előnyöket hozva; felhívja Tádzsikisztán kormányát, hogy munkálkodjon jogalkotási és fiskális keretrendszerének és államigazgatásának megerősítésén, valamint az alpinfrastruktúra hiányának orvoslásán és járványszerűen terjedő korrupció leküzdésén a befektetések ösztönzése érdekében;

79. az összes közép-ázsiai országgal nyílt és eredményes párbeszéd folytatására ösztönöz a környezetvédelem és az erőforrások hatékony felhasználása terén, és ennek gyakorlati megvalósítására hív fel;

Energia

80. úgy véli, hogy az EU-nak egységes álláspontot kell képviselnie az energiapolitikával kapcsolatban tekintettel arra, hogy a régióban az energiaellátás szempontjából Európa számára jelentős projekteket hajtanak végre;

81. úgy véli, hogy az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájával összefüggésben az EU külső energiapolitikájával kapcsolatos együttműködés a legfontosabb; ezért támogatja az Európai Uniónak a Kazahsztánból és Türkmenisztánból történő gáz- és olajimport növelésére, valamint a tranzitútvonalak diverzifikációjára irányuló törekvéseit; felhív arra, hogy az EU tevőleges energiaügyi együttműködést folytasson a régióval, különösen Kirgizisztánnal, Tádzsikisztánnal és lehetőleg Üzbegisztánnal a hatalmas humán és gazdasági fejlesztési szükségleteik, bonyolult államközi kapcsolataik és az ingatag ellátásbiztonság szempontjából különleges fontosságú, energiával kapcsolatos problémák megoldása érdekében;

2008. február 20., szerda

82. úgy véli, hogy az EU fent említett céljainak eléréséhez elengedhetetlen, hogy a közép-ázsiai és a fekete-tengeri régió között az energiaügy és a közlekedés terén még fokozottabb együttműködés alakuljon ki; azon a véleményen van, hogy ennek magában kell foglalnia az alternatív energiaforrások, az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás fejlesztését, valamint az energiaágazatban a meglévő infrastruktúrák korszerűsítésével együtt új infrastruktúrák kialakításába történő befektetést; elismeri, hogy erős gazdasági szereplőként Kazahsztán fontos feladatot tölt be Közép-Ázsiában, ahol az EU az első számú kereskedelmi partner, és ahol Kazahsztán a fejlett társadalmi, gazdasági és politikai modernizáció stratégiáját követi;

83. úgy véli, hogy az EU-nak elő kell segítenie a régió természeti erőforrásainak felelős és fenntartható felhasználását többek között azáltal, hogy adott esetben az államnak és a nem kormányzati szervezeteknek a nyersanyag-kitermelő iparágakra vonatkozó átláthatósági kezdeményezésben való részvétele támogatásával hozzájárul a bevételek átláthatóságához;

84. azt kéri, hogy különleges figyelem irányuljon azon projektekre, amelyek Közép-Ázsia olaj- és gázmezőit, valamint elosztóhálózatát az Európai Unióval összekötő csővezetékekhez kapcsolják, beleértve a jövőbeni projekteket, például a Nabucco olajvezetéket;

*
* *

85. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az EU Közép-Ázsiáért felelős különleges képviselőjének, a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak, az EBESZ-nek, valamint Kazahsztán, a Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán elnökének, kormányának és parlamentjének.
